

Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYS) süreci yeniden başladı

Bircan Altınoluk
Onuray Alkış

Hükümet Programı açıklandığında, dış ticaret işlemlerine ilişkin yapılacak düzenlemeler arasında en öne çıkanın, ticaretin kolaylaştırılması adına yapılacak düzenlemeler (3 aylık eylem planı kapsamında) olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle üretim, istihdam ve ihracatın ithalata bağımlı olması, ithalat işlemlerindeki maliyetin şirketler için hayati önem taşımasına neden olmaktadır. Tabii ki asıl olan üretimin büyük kısmının ülkemizdeki kaynaklar kullanılarak yapılmasıdır. Ancak ithalatımızın % 90'ının üretim girdisini kapsamaması nedeniyle kısa ve orta vadede bu dönüşümün çok da kolay olmayacağı açıktır. Bu nedenle üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve buna bağlı olarak ihracatta rekabet avantajının kazanılması için dış ticaret işlemlerimizin kolaylaştırılması büyük önem arz etmektedir.

Her ne kadar Hükümet Programı'nda açıkça belirtilmese de, ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik bir düzenleme yapılacak ise Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYS) uygulamasının da dikkate alınması gerektiği düşüncesindeyiz. YYS süreci 2013 yılında uygulanmaya başlanmış olmasına karşın, cari açığı artırır çekincesi ile son 1 yılda uygulama alanı genişleyememiş ve bu uygulama 20 şirket ile sınırlı kalmıştı. Ancak yeni Hükümet Programı sonrasında YYS başvurularının değerlendirilmeye alındığı ve YYS alım sürecine kaldığı yerden devam edildiği gözlemlenmiştir.

Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYS) nedir?

Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYS) uluslararası adı ile "Authorized Economic Operator (AEO)" güvenilir ve mevzuat uyarınca belirtilen koşulları yerine getiren şirketler için ithalat ve ihracat süreçlerinde gümrükleme işlemlerindeki süreyi en aza indiren ve bu şirketlerin ithal eşyasını doğrudan fabrikaya getirilebildiği veya ihraç eşyasını fabrikadan gümrük sınırına gönderebildiği bir konsepttir. YYS uygulaması, gümrük işlemlerinde sadece bir muayene avantajı yaratmamakta, aynı zamanda şirketlerin bir nevi gümrük idaresi gibi gümrük işlemi yerine getirmesine imkan sağlamaktadır. Bu bakımdan YYS uygulaması, gümrükleme işlemlerine tamamen farklı bir bakış açısı getiren uluslararası bir uygulamadır.

Bu düzenlemeyle şirketlerin; emniyet ve güvenilirlik, izlenebilirlik (eşyanın muhasebe kaydı ve stok hareketlerinden takip edilebilmesi), bilgi ve belgeye erişilebilirlik (fiziksel erişim yeterliliği) gibi bazı koşulları sağlamaları beklenmektedir. Ayrıca şirketlerin, kendi iç kontrolünü yaparak gümrük işlemlerinde eksikliklerini tespit etme ve gümrükte düzeltme yapabilmelerine ilişkin altyapıya sahip olmaları da beklenmektedir.

Bu uygulamada en öne çıkan konu, ithalat ve ihracatta yerinde gümrükleme konusudur. Bu uygulama ile YYS sahibi şirketler bir nevi gümrük idaresi olacaktır. Buradaki ana koşul, şirketlerin gümrük idaresine benzer bir fiziksel ortama ve gümrük idaresinin bakış açısına sahip olmaları gerekliliğidir. Bu bakış açısı ile hem personel sıkıntısı çeken gümrük idaresi yasal olmayan ticaret ile daha etkin mücadeleye edecek hem de YYS'ye sahip şirketler gümrük işlemlerini daha az maliyetli ve daha hızlı gerçekleştirebileceklerdir. "İthalatta yerinde gümrükleme" uygulamasına ilişkin düzenleme 21 Mayıs 2014 tarihinde değişen YYS Yönetmeliği ile mevzuatımıza dâhil edilmiştir. Şu an için 2 şirket bu hakkı elde etmiştir ancak şimdiye kadar YYS uygulamasındaki bu avantaj hayata geçirilememiştir.

Mavi Hat Uygulaması yerine Yeşil Hat Uygulaması

Yapılan düzenlemelerde A ve B sınıfı Onaylanmış Kişi Statü Belgeleri'nin (OKSB) 01.01.2017 tarihi itibarıyla geri alınacağı belirtilmiştir. C sınıfı OKSB uygulamasına ise (ihracat için) devam edilecektir. Şu ana kadar da bu tarihe ilişkin bir değişiklik yapılmamış olmasından, mer'i düzenlemelerin dikkate alınacağı, imalatçı şirketlerin kullanmış olduğu "mavi hat" (eşyanın teslim edilmesinden sonra beyanın kontrol edilmesi) imkânının 2017 yılından itibaren kaldırılacağı anlaşılmaktadır. Bu nedenle de "mavi hat" avantajı olan şirketlerin aynı avantajı koruyabilmeleri için YYS sahibi olup yeşil hat avantajına sahip olmaları gerekmektedir. Dolayısıyla A ve B sınıfı OKSB sahibi şirketlerin mavi hat avantajlarını devam ettirmek için 01.01.2017 tarihine kadar süreleri bulunmaktadır.

Bu süreçte en önemli konu, YYS alma sürecinde ön koşul olan ISO 27001 ve ISO 9001 belgelerinin temin edilmesidir. Bu belgelerin temin edilme sürecinin yaklaşık 5 ilâ 7 ay gibi bir zaman gerektirdiği bilinmektedir. Bu nedenle YYS'ye sahip olma sürecinde bu iki belgeyi temin etme süresinin de dikkate alınması gerekmektedir.

YYS almanın avantajları

Uluslararası bir düzenleme olan Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası uygulaması, OKSB uygulamasından tamamen farklı bir disipline sahiptir. Aşağıdaki tabloda genel olarak YYS'nin avantajlarına yer verilmiştir. Tablodan da anlaşılacağı üzere, YYS'ye sahip şirketler her avantajdan yararlanmak zorunda değildir. Bazı avantajlar YYS sahibi şirketlere herhangi bir talep gerekmeksizin sağlanırken, bazı avantajlar ise şirketin ayrıca talepte bulunması ve o konuya özel koşulları yerine getirmesi ile sağlanmaktadır.

YYS sahiplerine sağlanan kolaylıklar		
	Talep gerekmeksizin	Talep edilmesi halinde
Basitleştirilmiş uygulamalar	<ul style="list-style-type: none"> Eksik beyan usulü Kısmi teminat uygulaması	<ul style="list-style-type: none"> Götürü teminat uygulaması Onaylanmış ihracatçı yetkisi;<ul style="list-style-type: none"> A.TR, EUR-MED ve fatura beyanı düzenleme İhracatta yerinde gümrükleme izni İthalatta yerinde gümrükleme izni İzinli gönderici yetkisi İzinli alıcı yetkisi
Beyanın kontrolüne ilişkin uygulamalar	<ul style="list-style-type: none"> Yeşil hat uygulaması Belge kontrollerine tabii tutulması halinde öncelikli kontrol yapılması Muayeneye tabii tutulması halinde öncelikli muayene yapılması	---
Emniyet ve güvenlik kontrolüne ilişkin uygulamalar	<ul style="list-style-type: none"> Azaltılmış zorunlu bilgilerden oluşan özet beyan verme kolaylığı Özet beyana ilişkin gümrük kontrollerinin azaltılması ve bu kontrollerin öncelikle yapılması Sınır kapılarında öncelikli geçiş hakkı	---

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.